

**การพัฒนาผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรม
เสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม
โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์**

**นางนิตยา แฝงสวัสดิ์
รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์**

**สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ**

คู่มือการพัฒนาผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรม
เสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม
โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์เล่มนี้คงจะเป็น
แนวทางให้คุณครูที่ต้องการจะพัฒนาผู้เรียน
แบบบูรณาการ การเรียนรู้ด้วยความสุข
ในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
และอาจเป็นการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัวเลยว่า
ตนเองกำลังเรียนรู้จากสิ่งรอบข้าง
ดังคำกล่าวที่ว่า
“เรียนรู้สู่โลกกว้าง ให้สิ่งรอบข้างเป็นครู”

ขอขอบคุณดีนี้ให้แก่
ดร.อรรค์ น่วมศิริ

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์
ผู้ริเริ่มจัดกิจกรรมนี้ขึ้นในโรงเรียนของเรา

นิตยา แฝงสวัสดิ์
รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สำคัญได้แก่ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถ
ในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งกำหนดคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ที่เป็นพื้นฐานได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย
ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงานรักความเป็นไทยและมีจิต
สาธารณะนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้ประกาศ จุดเน้นการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) เพื่อให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติ
อย่างเป็นรูปธรรม ในเรื่องทักษะชีวิต การรู้จักตนเอง ยอมรับความแตกต่าง
ระหว่างตนเองและผู้อื่น มองตนเองในแง่บวก จัดการอารมณ์ของตนเองได้
เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ภาคภูมิใจ
เชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น

จากการที่โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ได้จัดทำโครงการเสริมทักษะทาง
วิชาการแบบองค์รวมตามสายชั้นซึ่งเป็นกิจกรรมที่บูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้
การศึกษาดูงานเป็นแกนในการจัดการเรียนรู้ เพราะเล็งเห็นว่าการที่ผู้เรียนได้
สัมผัสกับสถานที่จริง เหตุการณ์จริง วิทยาการเจ้าของผลงานจริง จะทำให้เกิด
ความรู้ที่ฝังแน่น คงทน ไปตลอดชีวิต จึงได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องประกอบ
กับรัฐบาลเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงจัดสรรงบประมาณประเภทเงินอุดหนุน
ทั่วไป กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (โครงการเรียนฟรี 15 ปี) มาให้ทุกโรงเรียนได้
ปฏิบัติด้วย ทำให้มีปัญหาในการจัดกิจกรรมให้เกิดความคุ้มค่าและการเบิกจ่าย
งบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมวิธีการ
จัดกิจกรรมโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมเพื่อเป็นแนวทางในการจัด
กิจกรรมให้เหมาะสม สะดวก ถูกต้องตามระเบียบและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
ที่ดีเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

ขอขอบคุณ คณะครูโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ทุกท่าน หัวหน้าสายชั้น
ทุกสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ นักเรียน ผู้ปกครอง
ชุมชน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ข้อมูล และที่สำคัญที่สุดคือ
ดร.ธำรงค์ น่วมศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ที่มีวิสัยทัศน์
กว้างไกล นำแนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาตั้งแต่ปีการศึกษา
2542 จนถึงปัจจุบัน

นิตยา แฝงสวัสดิ์

รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

สารบัญ

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ตอนที่ 1.....	1
บทนำ.....	2
ตอนที่ 2.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	6
หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ พุทธศักราช 2556.....	17
การบูรณาการ.....	21
การจัดค่ายกิจกรรมทางวิชาการ.....	22
การทัศนศึกษานอกสถานที่.....	33
ตอนที่ 3.....	36
แนวการดำเนินงาน.....	36
ภาคผนวก ก.....	45
ภาคผนวก ข.....	55
เอกสารอ้างอิง.....	
ประวัติผู้เขียน	

ตอนที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าเทียมกัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ ได้อย่างมั่นคงมีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดี อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้คุณภาพของความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะ ด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542กำหนดให้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ ที่ต้องการเน้นย้ำ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม จัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้าน ร่างกาย ความรู้ และคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต

โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดร.ดำรงค์ น่วมศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ มีแนวคิดในการจัดกิจกรรมนี้ตั้งแต่ท่านย้ายเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ ในปี 2542 จึงได้เริ่มทำโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่าย ในการทัศนศึกษา ไม่ว่าจะเป็นค่ารถยนต์โดยสาร ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าเข้าชมตามสถานที่ต่าง ๆ ต่อมาในปีการศึกษา 2546 โรงเรียนได้ขยายโอกาสเปิดระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้น โรงเรียนก็ได้จัดกิจกรรมเหล่านี้ให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาด้วยเหมือนกันแต่ในปัจจุบันได้รับงบประมาณจากทางรัฐบาลในโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนยังยึดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องแต่ทั้งนี้ไม่ได้เก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองอีกเลย โดยกำหนดโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมตามสายชั้น ดังนี้

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

“ท่องไปในชุมชน”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

“Amazing Uttaradit”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

“ตามรอยพระร่วง”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

“ท่องหาความรู้ ควบคู่วินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

“ย้อนอดีตกรุงศรี ฯ”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

“ทัศนศึกษา หาความรู้ สู่โลกกว้าง”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

“ธรรมชาติศึกษาที่บางปู”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

“ตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สร้างคุณค่าแห่งชีวิต”

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม สายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา เกาะและทะเลไทย”

จากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาในทุกปีนั้นผู้ที่ดำเนินงาน

จะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นประจำทุกปี เนื่องจากนโยบายการสร้างผู้นำ (Leadership) ของผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ดร.อรรค์ น่วมศิริ ซึ่งจะมีการคัดเลือกหัวหน้าสายชั้นขึ้นใหม่เป็นประจำทุกปี และหัวหน้าสายชั้นจะมีหน้าที่ประสานงานจากกลุ่มบริหารงานทั้ง 4 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ และกิจการนักเรียน กลุ่มบริหารแผนงานและงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป ตลอดจนประสานงานกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ เป็นเวลาหนึ่งปีการศึกษา ทำให้มักเกิดปัญหาในการดำเนินการ เช่น ความเข้าใจในขั้นตอน การดำเนินงานต่าง ๆ การติดต่อสถานที่หรือวิทยากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดทำ Camp Book รวมถึงการเบิกจ่ายงบประมาณด้วย

วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ มีดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมของโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ตอนที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

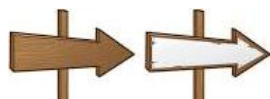

การดำเนินโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมของโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

มีแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556)
3. การบูรณาการ
4. การจัดค่ายกิจกรรมทางวิชาการ
5. การทัศนศึกษานอกสถานที่

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่น และสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546 ก., 2546 ข., 2548 ก., 2548 ข.; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547; สำนักผู้ตรวจราชการและติดตามประเมินผล, 2548; สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2547; Nutravong, 2002; Kittisunthorn, 2003) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจนอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงแนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุค

ศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ,2551)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมาประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมายสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษาจะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางการจัดการศึกษาทุกระดับ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.

ความสามารถในการสื่อสาร

เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการ เจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

2.

ความสามารถในการคิด

เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.

ความสามารถในการแก้ปัญหา

เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5.

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี
ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี
เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้
การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหา
อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และ
ค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ
ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการ
อะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่ง
รวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อ
ประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี
คุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้การสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. **กิจกรรมแนะแนว** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. **กิจกรรมนักเรียน** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันเอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

สื่อการเรียนรู้

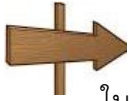
สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพสื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนการจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัยไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

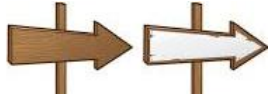
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีการกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียนสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้ง สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ พุทธศักราช 2552

(ปรับปรุง พ.ศ.2556)

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง เตรียมความพร้อมที่เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นพลเมืองของโลกตามคุณลักษณะของพลเมืองในยุคศตวรรษที่ 21

โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ได้พัฒนาหลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2556 ให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยปรับกระบวนการเรียนรู้ ตามแบบโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งได้รับความร่วมมือจากคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันทำงานกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

วิสัยทัศน์ของหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีสติปัญญา เน้นคุณธรรม นำความรู้ ดำรงชีวิตด้วยประชาธิปไตย ใช้เทคโนโลยีพัฒนาทักษะชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพของชาติและสังคมโลก

หลักการของหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็น เป้าหมายสำหรับพัฒนานักเรียนให้มี ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความ เป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษ้อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการ เรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

1. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
2. มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ
3. มีทักษะกระบวนการคิด และใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้
4. มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัยมีวิถีประชาธิปไตยรักความเป็นไทย

พันธกิจของหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

1. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม
2. ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิชาการ ให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ดำรงไว้ซึ่งวิถีประชาธิปไตย สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

สมรรถนะสำคัญของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลดังกล่าวตามที่กำหนดได้นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร

มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

หลักสูตรโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

3. การบูรณาการ

บูรณาการ หมายถึง การนำศาสตร์หรือความรู้วิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกัน หรือผสมผสานได้อย่างกลมกลืน เพื่อนำมาจัดเป็นการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อเดียวกัน เชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่มากกว่า การให้เนื้อหาโดยครูเป็นผู้กำหนด

ลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการ

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ กระบวนการ และการปฏิบัติ
2. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาได้อย่างกลมกลืน
3. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง
4. เป็นการบูรณาการเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่างๆ
5. เป็นการบูรณาการให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดรวบยอดของวิชาต่างๆ

เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนในการเขียนแผนการสอนของครูผู้สอนแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. **การบูรณาการภายในวิชา** มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียวกันอาจนำวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน มาบูรณาการกันเองของวิชานั้นและไม่แยกหรือขยายไปกับวิชาอื่น
2. **การบูรณาการระหว่างวิชา** มีจุดเน้นอยู่ที่การนำวิชาอื่นเข้าเชื่อมโดยด้วยกัน ตั้งแต่ 2 วิชา ขึ้นไป โดยภายใต้หัวข้อเดียวกันว่าวิชาใดที่สามารถนำเข้ามาบูรณาการด้วยกันได้ ไม่จำเป็นต้อง ทุกวิชา หรือทุกกลุ่มประสบการณ์เข้าด้วยกัน หรืออาจครบทุกวิชาหรือทุกกลุ่มประสบการณ์ก็ได้

ประโยชน์ของการบูรณาการ

1. เป็นการนำวิชาหรือศาสตร์ต่างๆ เชื่อมโยงกันภายใต้หัวข้อเดียวกัน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนที่ลึกซึ้ง และมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริง
3. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในลักษณะองค์รวม
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ จากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว
5. เป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูได้ทำงานร่วมกัน หรือประสานงานร่วมกันอย่างมีความสุข
6. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้คิดวิธีการหรือนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้

ทำอย่างไรจึงจะจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

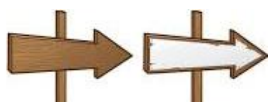
1. ครูมีความเชื่อมั่นและเข้าใจตรงกันในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. ครูได้วางแผน ได้คิดกระบวนการเรียนรู้และมีการประเมินผลร่วมกัน
3. ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองและได้ลงมือปฏิบัติจริง
4. เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำวิชาต่างๆ เชื่อมโยงกันมากกว่าที่จะเกิดจากเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งเท่านั้น
5. มีการนำข้อมูล ทรัพยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมหรือแบบบูรณาการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

รู้ได้อย่างไรว่าได้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เราจะทราบได้อย่างไรว่ามีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการแล้วหรือยังโดยดูได้จากหัวข้อต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจของตนเอง
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย กว้างขวางตามความพร้อมของผู้เรียน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา ได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และผู้เรียนลงมือปฏิบัติเองโดยมีครูผู้สอนเป็นเพียงให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา
4. มีการเชื่อมโยงเนื้อหาในวิชาเดียวกันหรือต่างวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. มีการยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ตามสถานการณ์
6. มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอดต่าง ๆ อย่างมีความหมาย
7. มีการใช้แหล่งความรู้ หรือแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเช่นห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ชุมชน ฯลฯ อย่างสัมพันธ์กันตามสภาพที่แท้จริงหรือตามความเป็นจริง
8. มีการประเมินตามสภาพที่แท้จริง
9. ผู้เรียนได้ร่วมสะท้อนความคิดหรือสรุปความรู้โดยอิสระ
10. ผู้เรียนมีวิจารณ์ญาณในการคิดแก้ปัญหาและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. การจัดค่ายกิจกรรมทางวิชาการ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานในการจัดค่าย จากการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจาก วารสาร บทความ รายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยขอนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของคำว่าค่ายและการอยู่ค่ายพักแรม
2. จุดมุ่งหมายของการจัดค่าย
3. ลักษณะของค่ายที่ดี
4. หลักการจัดค่าย
5. ประเภทของกิจกรรมในค่าย
6. การบริหารจัดการค่าย

1. ความหมายของคำว่าค่ายและการอยู่ค่ายพักแรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ค่าย” หมายถึง ที่ตั้งกองทหาร มีรั้วล้อมรอบ ที่ตั้งกองทหาร ที่พักกองทัพ ที่พักแรมชั่วคราวของคนเป็นจำนวนมาก เช่น ค่ายลูกเสือ ค่ายผู้พลีชีพ และให้ความหมาย “ค่ายเยาวชน” ไว้ว่า เป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นหรือใช้ฝึกอบรมเยาวชนให้รู้จักการดำรงชีวิตเป็นหมู่คณะโดยให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ให้รู้จักช่วยตนเอง ช่วยหมู่คณะ รู้จักระเบียบวินัย

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547 ก :47) กล่าวว่า คำว่า “ค่าย”(Camp) มาจากภาษาละตินว่า “Campus” ตรงกับคำว่า “Field” หมายถึง บริเวณทุ่งนาหรือที่โล่งแจ้ง ในสมัยโบราณจะใช้เฉพาะทางทหารเท่านั้น ต่อมาพลเรือน ได้นำมาใช้ในลักษณะที่หมายถึง การออกไปนอกบ้านเพื่อพักค้างแรมหรือใช้ชีวิตในที่โล่งแจ้งหรือป่า ในระยะเวลาหนึ่งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ จนถึงปัจจุบันได้มี การพัฒนารูปแบบการจัดค่ายอย่างเป็นระบบมากขึ้น

สมาคมค่ายพักแรมแห่งสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน กรรณิการ์ สุวรรณศิลป์, 2546 : 31) ได้ให้ความหมายว่า “ค่าย” เป็นแหล่งสร้างสรรค์ทางการศึกษาในบรรยากาศใช้ชีวิตร่วมกันกลางแจ้ง โดยอาศัยทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวเป็นเครื่องช่วยพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจ ภายใต้การแนะนำช่วยเหลือจากผู้นำที่ได้รับการฝึกมาแล้ว

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Social Welfare Assembly, อ้างถึงใน กรรณิการ์ สุวรรณศิลป์, 2546 : 31) กล่าวว่า การอยู่ค่ายพักแรมที่จัดระเบียบแล้ว หมายถึง การจัดประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์ และในทางการศึกษาของการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นคณะนอกเมือง (out of door) ซึ่งเป็นการนำเอาทรัพยากรของธรรมชาติมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการแนะนำของผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้วโดยเฉพาะ

สำหรับความหมายของการอยู่ค่ายพักแรม ก็มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

จุลินทร์ ตกแต่ง (2512 อ้างถึงใน สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2546 : 29) ได้ให้ความหมายของการอยู่ค่ายพักแรม หมายถึง กิจกรรมของการกินอยู่นอกสถานที่ที่ไกลจากสิ่งรบกวนภายนอก ซึ่งอาจใช้กระโจมหรืออาคารถาวรเป็นที่พักอาศัยมีหัวหน้าหรือผู้นำ มีกำหนดระยะเวลาและมีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกัน

ดิมีอค (Dimock, 1952 อ้างถึงใน สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2546 : 29) ได้กล่าวว่า การอยู่ค่ายพักแรม เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ลักษณะของค่ายพักแรมประกอบด้วยบุคคลที่ใช้ชีวิตกลางแจ้ง การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะ การสัมผัสชุมชน ความเป็นผู้นำ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของบุคคลตลอดจนการส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจรวมทั้งการพัฒนาสังคมจึงอาจกล่าวได้ว่า การอยู่ค่ายพักแรม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลไปใช้ชีวิตร่วมกันในบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่งอาจเป็นที่โล่งแจ้งหรือนอกเมืองหรือที่เหมาะสมอื่นๆ ในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน การปรับตัว การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมจึงเหมาะกับบุคคลทุกวัยทุกอาชีพที่ได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ร่วมกันได้สัมผัสกับธรรมชาติ ได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติจริงทำให้เกิดความผ่อนคลายเมื่อได้สัมผัสกับกิจกรรมที่เป็นธรรมชาติและได้รับความรู้ ประสบการณ์ใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตอาจเป็นค่ายพักแรมสุดสัปดาห์ค่ายครอบครัว หรือค่ายเข้าไปเย็นกลับตามแต่โอกาสจะอำนวยให้

2. จุดมุ่งหมายของการจัดค่าย

มีนักการศึกษาได้สรุปจุดมุ่งหมายของการจัดค่าย ไว้ดังนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2532 อ้างถึงในสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2546 : 29) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการจัดค่ายไว้ ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้
2. เพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนาบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยใจคอ
3. เพื่อช่วยฝึกการเป็นผู้นำให้แก่สมาชิกค่าย
4. เพื่อช่วยให้ได้รับมิตรภาพใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
5. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักความรับผิดชอบ
6. เพื่อให้มีโอกาสทำความรู้จัก เข้าใจซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ ความงดงามของธรรมชาติ
7. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
8. เพื่อฝึกความอดทน ความอดกลั้นและการมีน้ำใจ

9. เพื่อช่วยเพิ่มพูนและเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของการอยู่ค่ายพักแรม
10. เพื่อช่วยพัฒนาจิตใจของคนเราให้เป็นไปในทางส่งเสริมมิใช่ทำลาย
11. เพื่อช่วยให้คนเราได้มีโอกาสเรียนรู้ฝึกความชำนาญใหม่ๆ
12. เพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพ อนามัยให้สมบูรณ์แข็งแรง
13. เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้มีโอกาสฝึกสิ่งที่เรารู้มา
14. เพื่อมุ่งส่งเสริมระบบประชาธิปไตยให้แก่เด็กและเยาวชน

ดิม็อค (Dimock, 1952 อ้างถึงในสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2546 : 29

ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัดค่าย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความรู้สึกที่ใกล้ชิดสัมพันธ์กับธรรมชาติและศิลปะการใช้ชีวิตกลางแจ้ง
2. ศึกษาและเรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
3. เรียนรู้การสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ในเวลาว่าง
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ
5. เรียนรู้การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและวิถีประชาธิปไตย
6. พัฒนาด้านคุณธรรมของจิตใจ

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547 ข : 47) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดค่ายไว้ว่า

1. เพื่อให้สมาชิกค่ายได้ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย และได้รับการดูแลที่ถูกต้อง
2. เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะจากการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในค่าย ซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้
3. เพื่อให้มีสุขภาพกายสมบูรณ์ จิตใจที่รื่นรมย์
4. เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจ มีสัมพันธภาพที่ดี
5. เพื่อพัฒนาความเข้าใจในค่านิยมที่ถูกต้อง บนพื้นฐานของความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

6. เพื่อส่งเสริมให้อยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้โดยการเน้นการยอมรับบุคคลอื่น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมระบอบประชาธิปไตย เข้าใจและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

กรรณิการ์ สุวรรณศิลป์ (2546 : 32) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัดค่ายไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง ในการเข้าค่ายจะมีการส่งเสริมชาวค่ายให้ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เดินทางไกลและกิจกรรมต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้กล้ามเนื้อเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอ เป็นผลให้มีสุขภาพแข็งแรง
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การเข้าค่ายจะมีกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ผู้เข้าค่ายได้ ปฏิบัติหลากหลายในแต่ละกิจกรรมก็จะมีจุดประสงค์แตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้เข้าค่ายไม่เบื่อและอยากร่วมกิจกรรมทำให้เพลิดเพลินกับการทำกิจกรรม ย่อมส่งผลให้จิตใจเบิกบานอารมณ์แจ่มใส มั่นคง มีสมาธิ ไม่อ่อนไหวง่าย

3. เพื่อให้มีมิตรสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การเข้าค่ายเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าค่ายทุกคนได้มีการพบปะสังสรรค์กับสมาชิกคนอื่นๆ ได้มีการเรียนรู้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้กินได้นอนด้วยกัน สร้างความสัมพันธ์จนทำให้เกิดมิตรภาพแน่นแฟ้น

4. เพื่อฝึกการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น การอยู่ในค่ายจะอยู่ร่วมกันอย่างมีระบบ เป็นหมู่คณะ หรือในรูปของคณะกรรมการประกอบกิจกรรมรวมกลุ่มร่วมกัน และใช้ชีวิตในค่ายร่วมกันทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยให้อาสาสมัครปรับตัวเข้ากับกันได้

5. เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบ ผู้เข้าค่ายทุกคนจะได้รับมอบหมายภารกิจหน้าที่ ดังนั้นผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องรับผิดชอบและตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่องานที่รับผิดชอบสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นการฝึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอันเป็นการสร้างนิสัยให้มีความรับผิดชอบในชีวิตต่อไป

6. เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ กิจกรรมในค่ายพักแรมจะช่วยให้ผู้เข้าค่ายได้แสดงออกทั้งในด้านของความคิดเห็นและด้านท่าทางร่างกายตลอดจนฝึกให้เกิดความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ตื่นเต้น ไม่ประหม่า

7. เพื่อฝึกเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการอยู่ค่ายด้วยกัน ต้องทำงานด้วยกันให้ความช่วยเหลือกัน ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมเกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งจะนำมาสู่การเป็นผู้นำและผู้ตาม ที่ดีในโอกาสต่อไป

8. เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเข้าค่ายส่วนใหญ่จะอาศัยสถานที่ ที่เป็นป่าเขาหรือทุ่งหญ้าเป็นที่จัดค่าย เพื่อให้ผู้เข้าค่ายได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยังทำกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้รักธรรมชาติด้วย

9. เพื่อฝึกความอดทน กิจกรรมต่างๆ ที่มีในค่าย จะทำให้ผู้เข้าค่ายเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์โดยตรง แต่การที่จะได้มาซึ่งความรู้ต่างๆ นั้น ผู้เข้าค่ายจะต้องมีความอดทน การทำกิจกรรม อาจจะยากบ้าง ย่างบ้างก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่ในที่สุดจะเป็นการฝึกความอดทนให้กับผู้เข้าค่าย

10. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ในการกำหนดกฎของค่าย ผู้ใดฝ่าฝืนย่อมได้รับการลงโทษ จึงอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมค่ายพักแรมส่วนใหญ่ จะมีจุดมุ่งหมายโดยรวมที่คล้ายๆ กัน คือ ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ให้ชาวค่ายได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความสนุกสนาน มีอารมณ์แจ่มใสและส่งเสริมความรับผิดชอบในหน้าที่และมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

3. ลักษณะของค่ายที่ดี

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547: 51) กล่าวว่า ค่ายพักแรมที่ดี จะมีลักษณะที่เหมือนกันอยู่ 6 ประการ คือ

1. สภาพทางธรรมชาติ ค่ายพักแรมต้องมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ อาจจะมีสถานที่ตั้งอยู่ริมทะเล เกาะ ภูเขา หรือ ริมทะเลสาบก็ได้
2. มีโครงสร้างของค่ายพักแรมที่ประกอบด้วย สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจจะสมบูรณ์แบบหรือเป็นแบบที่ง่าย ๆ ก็ได้
3. การให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลเอาใจใส่ชาวค่ายในด้านสุขภาพและความปลอดภัย
4. มีนโยบายและวิธีการบริหารค่ายพักแรมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
5. มีการวางแผนในการจัดค่ายและกิจกรรมสำหรับชาวค่าย
6. มีเจ้าหน้าที่และผู้นำค่ายที่มีคุณสมบัติครบถ้วนในการดำเนินงานค่ายให้สำเร็จตามเป้าหมาย

4. หลักการจัดค่าย

ในการจัดค่ายควรได้ยึดหลักการจัด ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
2. ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
3. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับวิถีชีวิต
4. มีทั้งกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนันทนาการที่ให้ผู้เข้าค่ายได้ทั้งความรู้และความสนุกสนาน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง ความสามัคคี มนุษยสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำและควรมีครูเป็นที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงประจำกลุ่มไว้ด้วย ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม
5. ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในด้านต่างๆ เช่น การเดินทาง ที่พัก อาหาร เป็นต้น
6. จัดให้เหมาะสมกับ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เข้าค่าย เหมาะสมกับเพศ ระดับอายุ วุฒิภาวะและวัฒนธรรมที่ดำรง
7. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับกิจกรรม กิจกรรมใดๆที่กำหนดขึ้น ควรให้ผู้เข้าค่ายร่วมกันทำเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะให้ผู้เข้าค่ายได้กระบวนการกลุ่มและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จำนวนคนที่อยู่ในกลุ่มต้องมีความเหมาะสมไม่มากและน้อยเกินไป ขึ้นอยู่กับกิจกรรมนั้นๆเป็นหลักและในแต่ละกลุ่มมีจำนวนคนใกล้เคียงกัน

8. สื่อวัสดุอุปกรณ์ต้องน่าสนใจ แต่ละกิจกรรมควรมีสื่อหรืออุปกรณ์ที่ช่วยในการทำกิจกรรม เพราะสื่อหรืออุปกรณ์สามารถดึงดูดความสนใจและเป็นตัวเร้าให้ผู้เข้าค่ายอยากศึกษาหาความรู้ และอยากทำกิจกรรมนั้น ๆ

9. มีการกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสม ในแต่ละกิจกรรมจะต้องกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้แน่นอน เป็นการฝึกให้ผู้เข้าค่ายตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

10. ส่งเสริมความรักความสามัคคี การเข้าค่ายเป็นการที่คนหมู่มากมาอยู่รวมกันและทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น การสร้างกระบวนการกลุ่มและความสามัคคี เป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังให้กับผู้เข้าค่าย

11. กิจกรรมควรอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก การอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนมีความรักและหวงแหนธรรมชาติ เข้าใจในธรรมชาติ และอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน

12. ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทัศนคติที่ดีสร้างความคิดในแง่บวกหรือการมองโลกในแง่ดีเป็นสิ่งที่ควรให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าค่ายเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นการนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม สำหรับค่ายปฏิบัติการง่ายๆ คลายโลกร้อน นอกจากจะจัดค่ายตามหลักสากลแล้ว ยังเน้นการใช้ชีวิตประจำวันที่กินอยู่อย่างพอเพียงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยยึดหลัก “พอเพียงวิถี ชีวิตสุขสบาย Green Use Good Life” เป็นหัวใจของการจัดค่าย

5. ประเภทของกิจกรรมในค่าย

การจัดค่าย กิจกรรมต่างๆ นับเป็นหัวใจสำคัญที่สุดที่จะกระตุ้นให้ชาวค่ายเกิดการเรียนรู้ มีความประทับใจและได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ โดยทั่วไปในการจัดค่ายควรมีกิจกรรมหลัก 2 ประเภท คือ กิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนันทนาการ หรือ อาจมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วยก็ได้ ถ้ามีโอกาสทำได้

5.1 กิจกรรมวิชาการ

กิจกรรมวิชาการจัดได้หลากหลายรูปแบบ แต่ควรเป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากการเรียนในหลักสูตรปกติ กล่าวคือ กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนุก ท้าทาย มีความอิสระทางความคิด เปิดโอกาสให้ปฏิบัติมากที่สุดและผู้เข้าค่ายทุกคนได้แสดงออกถึงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

2. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เข้าค่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสนุกสนานกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

3.เน้นการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นเรื่องราวที่เป็นปัญหาสำคัญของสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ที่ทุกคนควรรับรู้ถึงความรุนแรงของปัญหา และร่วมมือกันหาทางแก้ไข โดยใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ใช้ภูมิปัญญาในชุมชนเป็นครูผู้สอน

4.เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าค่ายมีโอกาสใช้ความคิดของตนเองอย่างอิสระ และได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติด้วยตนเอง

5.เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเข้าค่ายนอกจากผู้เข้าค่ายจะได้รับความรู้และความสนุกสนานแล้ว ควรจะส่งเสริมให้ผู้เข้าค่ายมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดและสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

6.ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งค้นคว้า เป็นห้องสมุดธรรมชาติที่มีคุณค่า ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผู้เข้าค่ายแสวงหาคำตอบจากการสังเกต สัมผัส รับรู้เกิดความเข้าใจ เป็นประสบการณ์ที่มีความหมาย นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ ข้อสรุปที่จำได้ดีและคงทน ถ้าสิ่งนั้นผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง โดยมีกิจกรรม/ใบงาน มอบหมายให้แต่ละคนหรือกลุ่มย่อยไปค้นหาคำตอบ

7.ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับวิถีชีวิต

8.มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
สำหรับค่ายปฏิบัติการง่ายๆ ได้จัดกิจกรรมวิชาการไว้หลายลักษณะ ดังนี้

1.การสำรวจภาคสนาม เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เข้าค่าย เน้นการศึกษาจากสถานที่ต่างๆ จากสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เข้าค่ายได้สัมผัสกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลทั้งทางกายภาพ ชีวภาพและความรู้สึก ทักษะคติของคนในชุมชนเช่น กิจกรรมสิ่งที่พบ กิจกรรมสัญญาอันตราย

2.กิจกรรมแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมที่กำหนดสถานการณ์ให้ เพื่อท้าทายให้ผู้เข้าค่ายหาทางออก หาวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ข้อมูลจากประสบการณ์ ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมและข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม ประกอบการตัดสินใจ เช่น กิจกรรมใครหนอทำให้โลกร้อน กิจกรรมพลังงานแอบแฝงกับภาวะโลกร้อน

3.การบรรยายทางวิชาการ เน้นวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ผู้เข้าค่ายได้รับความรู้และทักษะกระบวนการแก้ปัญหาอย่างถ่องแท้ มีกิจกรรมภาคปฏิบัติไปพร้อมกัน เช่น การระดมพลังสมอง การตอบปัญหา การแข่งขัน เป็นต้น

4.กิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้เข้าค่ายจะได้แสดงออกอย่างอิสระถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะออกมาในรูปของชิ้นงาน การจัดแสดงผลงาน การแสดงความคิดเห็นและการแสดงรอบกองไฟ เช่น กิจกรรมพลังงานแอบแฝงกับภาวะโลกร้อน กิจกรรมสัญญาอันตราย

5. กิจกรรมการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าค่ายได้เรียนรู้จากการเล่นเกม ที่ท้าทาย แปลกใหม่และสนุกสนานพร้อมกับสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเล่นเกม

5.2 กิจกรรมนันทนาการ

การจัดค่ายพักแรมและกิจกรรมนันทนาการเป็นของคู่กัน การที่คนจำนวนมากไปอยู่ร่วมกันเป็นเวลาหลายวันหลายคืน และมีกิจกรรมหลักที่จะต้องทำให้เสร็จในเวลาที่กำหนด ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและความเครียดย่อมมีเป็นธรรมดา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหากิจกรรมที่เป็นสื่อสัมพันธ์และสร้างมิตรภาพตลอดจนคลายความเครียด ซึ่งกิจกรรมที่ช่วยได้ดีที่สุด ก็คือ กิจกรรมนันทนาการนอกจากจะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดแล้ว กิจกรรมนันทนาการ ยังช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการอยู่ค่ายไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาหรือกระบวนการ ช่วยฝึกให้มีวินัย ความมีน้ำใจ ความเสียสละ ความอดทน ความสนุกสนาน ส่งเสริมการแสดงออก ความสามัคคีและความเป็นผู้นำ ผู้เข้าค่ายจะมีความรู้สึกประทับใจมากน้อยเพียงใดในการอยู่ค่าย ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมนันทนาการ หากได้มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแล้ว ผู้เข้าค่ายจะเกิดความประทับใจต่อการอยู่ค่าย กิจกรรมนันทนาการในค่ายปฏิบัติการณ์ต่างๆคล้ายคลึงกัน กำหนดไว้ 6 ประเภทได้แก่

1. กิจกรรมละลายพฤติกรรม
2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้
3. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
4. กิจกรรมประกอบเพลง
5. กิจกรรมวอล์คแรลลี่ (Walk rally)
6. กิจกรรมรอบกองไฟ

ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ควรเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ก่อนหรือหลังกิจกรรมวิชาการหรือแทรกระหว่างกิจกรรมวิชาการ เพื่อผ่อนคลายความเครียดหรือจัดช่วงเวลาไว้สำหรับกิจกรรมนันทนาการโดยเฉพาะ เช่น ในเวลากลางคืนหลังรับประทานอาหารเย็นแล้ว อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมนันทนาการนั้นสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพในแต่ละวันได้ ไม่ควรมีการกำหนดตายตัว เพราะในทางปฏิบัติจริง อาจมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้

6. การบริหารจัดการค่าย

ในการดำเนินกิจกรรมใดๆระบบบริหารจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน มักเกิดจาก 2 ปัจจัย คือ คนกับระบบ ถ้าคนดีระบบไม่ดี คนดีคนเก่งก็ทำอะไรได้ไม่มากนัก แต่ถ้าระบบดี ก็ยังพอจะพัฒนาคนให้ทำงานตามระบบได้ การจัดค่ายก็เช่นเดียวกันต้องวางระบบการบริหารจัดการให้ดี เพื่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานน้อยที่สุด การบริหารจัดการค่าย เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เพราะฉะนั้น เทคนิคการทำงานกับคน จึงเป็นหัวใจของการบริหารงานค่าย นอกจากนี้ยังต้องเน้นการประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายที่มาร่วมจัดค่ายอีกด้วย ซึ่งควรมีหลักการบริหารจัดการค่าย ดังนี้

1. สายบังคับบัญชาต้องสั้น จากจุดปฏิบัติงานในพื้นที่ถึงจุดตัดสินใจหรือการอนุมัติสั่งการ ต้องไม่ห่างไกลหรือใช้เวลามาก เพราะจะทำให้งานช้าลง

2. ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจ ต้องไม่มีหลายคนซ้อนกัน ในลักษณะหลายนาย หลายคำสั่ง เพราะผู้ปฏิบัติ อาจสับสนว่าจะทำตามคำสั่งใครดี

3. ระบบการบริหารค่ายต้องมีความคล่องตัว เป็นอิสระพอสมควร เพราะเมื่อออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรมีอำนาจในการตัดสินใจเพราะไม่เช่นนั้นจะทำให้งานล่าช้าและบางเรื่องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ต้องได้รับการแก้ปัญหาทันที

4. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆต้องชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และมีภาระงานที่ใกล้เคียงกัน เพื่อไม่เกิดความรู้สึกบางฝ่ายงานหนัก บางฝ่ายงานน้อยหรือการเกี่ยงงานกัน

5. เมื่อต้องเดินทางไปศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ต้องลดงานด้านเอกสารให้น้อยลง เพราะจะทำให้เสียเวลา เอกสารทุกอย่างควรเตรียมไปให้พร้อม การสื่อสารและการสั่งการด้วยวาจาเป็นสิ่งสำคัญ

6. ระบบการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ต้องรวดเร็วและมีความพร้อมตลอดเวลาเพราะมากคนจะมากเรื่อง หากเตรียมให้พร้อมก็จะสามารถสร้างความพึงพอใจให้ทุกคนได้

7. ระบบการสื่อสารภายในค่ายและการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกต้องสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็วเพราะหากมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการหรือมีเรื่องฉุกเฉินจะได้แก้ปัญหาได้ทันการ

7. บทบาทหน้าที่และขอบข่ายงานของฝ่ายต่างๆ

ในการแบ่งงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการจัดคนให้เหมาะสมกับงานและงานไม่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งแต่ละฝ่ายควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการค่าย มีหน้าที่ ดังนี้

1. อำนวยความสะดวกทุกเรื่อง
2. ให้การสนับสนุนด้านการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติแผนการดำเนินงาน การใช้ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การติดต่อประสานงานกับแหล่งเรียนรู้และหน่วยงานภายนอก
3. ตัดสินใจในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้การดำเนินงานไม่สะดุด
4. ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม
5. ชื่นชมผลงานและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2. เลขานุการค่าย มีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการ
2. แต่งตั้งคณะทำงาน

3. รับผิดชอบงานธุรการต่างๆ เช่น จัดทำป้ายชื่อ การลงทะเบียน การรับรายงานตัว
 สุนัขบัตร หนังสือเชิญ หนังสือขอบคุณ คำกล่าวรายงาน คำกล่าวเปิด-ปิดค่าย ฯลฯ

4. ประสานความร่วมมือทั้งภายนอกและภายใน เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
 ได้ตามแผนตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการจัดค่าย

5. ช่วยเหลือผู้อำนวยการค่ายในส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องหรือส่วนที่จำเป็นต้องแก้ไข
 เร่งด่วนเฉพาะหน้า

6. กรองงานต่างๆ ก่อนเสนอผู้อำนวยการค่าย

3. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ ดังนี้

1. วางแผน ออกแบบและจัดทำรายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด

2. ประสานงานกับวิทยากรในการจัดกิจกรรมวิชาการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
 กิจกรรมนั้น

3. ประสานแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาดูงานหรือการสำรวจชุมชน

4. ดูแลรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมวิชาการให้เป็นไปตามกำหนดเวลาและ
 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นๆ

5. จัดทำ/จัดหาเอกสาร สื่อทางวิชาการทั้งหมด เช่น คู่มือ ใบความรู้ ใบงาน
 แบบประเมินผล

6. ประเมินผลการจัดค่าย

7. ร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ตามความเหมาะสม

4. ฝ่ายนันทนาการ มีหน้าที่ ดังนี้

1. วางแผน ออกแบบและจัดทำรายละเอียดการจัดกิจกรรมนันทนาการทั้งหมด

2. ดูแลรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมนันทนาการให้เป็นไปตามกำหนดเวลาและ
 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นๆ

3. จัดทำ/จัดหาสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมนันทนาการ

4. ช่วยสร้างบรรยากาศภายในค่ายให้สนุกสนาน ให้สมาชิกทุกคนรู้จักและสนิทสนมกัน
 มากขึ้น

5. สังเกตอารมณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ปรับรูปแบบหรือวิธีการดำเนินกิจกรรม ให้เหมาะสม

6. ร่วมเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสม

5. ฝ่ายส่งเสริมและบริการ มีหน้าที่ ดังนี้

1. งานพัสดุการเงิน มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดหาวัสดุ เบิกจ่ายงบประมาณ ให้
 รวดเร็วและตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายให้ถูกต้อง

2. งานพิธีการ มีหน้าที่กำหนดรูปแบบ ขั้นตอนการทำพิธี ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง กำหนด
 บุคคลผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนและจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในพิธี

3.งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานจัดหาสถานที่จัดค่ายและสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆให้พร้อม เช่น สถานที่จัดฐานวิชาการ สถานที่จัดพิธีเปิด-ปิดค่าย ที่จัดกิจกรรม Walk rally ที่จัดกิจกรรมรอบกองไฟ ฯลฯ จัดเตรียมและดูแลที่พัก ห้องน้ำ ให้สะอาดและเพียงพอ รวมทั้งจัดเตรียมยานพาหนะให้พร้อมใช้งาน

4.งานอาหารและเครื่องดื่ม มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ เรื่องอาหารการกินและน้ำดื่ม ภายในค่ายและระหว่างการออกไปศึกษานอกสถานที่ ให้พอเหมาะพอดีและถูกหลักอนามัย

5.งานรักษาพยาบาลมีหน้าที่จัดเตรียมยารักษาโรคที่จำเป็นให้พร้อม ให้การปฐมพยาบาล และกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินต้องพร้อมที่จะนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลทันที

6.งานรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่จัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณค่ายตลอดเวลาและระมัดระวังจุดที่อาจเกิดอันตรายได้ง่ายเช่น บ่อน้ำ ทะเล หลุม รังต่อ รังผึ้ง ฟืนไฟ

7.งานเทคโนโลยี มีหน้าที่ในการจัดหา จัดเตรียมและจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ ให้พร้อมใช้งานและเหมาะสมกับกิจกรรม เช่น เครื่องเสียง เครื่องบันทึกภาพ เครื่องฉายภาพ และระบบไฟฟ้าตามสถานที่ต่างๆ

8.งานประชาสัมพันธ์มีหน้าที่บันทึกภาพการจัดกิจกรรมต่างและชีวิตความเป็นอยู่ภายในค่าย และนำผลการจัดกิจกรรมไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น จดหมายข่าว รายการวิทยุ website ฯลฯ

6. ฝ่ายพี่เลี้ยง มีหน้าที่ ดังนี้

- 1.ดูแลกลุ่มเป้าหมายผู้มาเข้าค่ายทุกเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบจนเข้านอน ให้ปฏิบัติตาม
- 2.ระเบียบวินัยของการอยู่ค่าย
- 3.เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและนัดหมายเวลา ในการทำกิจกรรมต่างๆ
- 4.ให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น
- 5.ประสานงานขอความช่วยเหลือจากฝ่ายต่างๆตามขั้นตอน

5. การทัศนศึกษานอกสถานที่

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทัศนศึกษา

การจัดทัศนศึกษา (Field Trip) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแสวงหาประสบการณ์ตรงจากแหล่งความรู้ที่มีอยู่จริงตามสถานที่ต่าง ๆ นอกห้องเรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาตลอดจนทักษะทางสังคมอันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้ง ซึ่ง บลาวท์ และคลาวสเมียร์ (Blount and Klausmeir, 1968) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัด

ทัศนศึกษาว่า การจัดทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมการศึกษาหาความรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์อันทรงคุณค่าให้เกิดให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการย้ำให้ชุมชนตระหนักถึงความจริงที่ว่าชุมชนก็มีส่วนในการเสริมสร้างความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนด้วย นอกจากนี้การจัดทัศนศึกษาก็เป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงบนโลก โดยผู้เรียนมีโอกาสดูพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน อันเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเพาท์ส (Pfoots, 2003) ก็ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าวิธีการที่ดีที่สุดในการที่จะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและสังคมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กก็คือการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรง (Direct Learning Experience) ทั้งนี้การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามสภาพจริง ก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดจนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียน และ การจัดทัศนศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่พบเห็นให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

ดังนั้นการจัดทัศนศึกษาจึงเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษานั้น ถือว่าเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านร่างกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการผสมผสานประสบการณ์การเรียนรู้ และเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ในกลุ่มวิชา ดังนั้นการจัดทัศนศึกษาจึงเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาเดียวกัน หรือต่างกลุ่มวิชากันให้เกิดความสอดคล้อง สัมพันธ์ และเชื่อมโยงกันทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังที่ อารงบัวศรี (2542, หน้า 203) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการนั้นจะมีส่วนช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบเข้าใจ จำได้ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ สิ่งที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันและสามารถนำเอาความรู้มาประยุกต์ใช้ให้มีความหมายต่อชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2544, หน้า 2) ที่ได้ให้เหตุผลแสดงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังนี้ คือ

1.การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันทำให้ได้รับความเข้าใจ ในลักษณะองค์รวม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งเนื่องจากการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงและสอดคล้อง กับชีวิตจริง

2.การเรียนรู้แบบบูรณาการมีประโยชน์ในการลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ปัจจุบัน ความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้การเรียนรู้แบบสัมพันธ์วิชามีความสำคัญ มากกว่า

3.การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถตอบสนองความสามารถของผู้เรียนซึ่งมีหลายด้าน เช่น คณิตศาสตร์ ดนตรี ภาษา สังคมหรือนุษย์สัมพันธ์และความรู้ความเข้าใจตนเองซึ่งรวมเรียกว่า “พหุปัญญา” (Multiple Intelligence) รวมทั้งยังตอบสนองต่อความสามารถที่จะแสดงออก และตอบสนองทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงมีส่วนสำคัญ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และความสามารถที่มีอยู่ ในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนจากตำรา ให้เข้ากับชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ ตรงที่ได้รับจากการเห็นของจริงให้เข้ากับสิ่งที่เรียนจากตำราในห้องเรียนได้ทำให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่า ของสิ่งที่เรียนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

หลักการจัดทัศนศึกษาในรูปแบบของการบูรณาการ

การจัดทัศนศึกษาในรูปแบบของการบูรณาการเป็นการนำแนวความคิดในการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการ มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยวิธีการศึกษานอก สถานที่ หรือ การทัศนศึกษาซึ่งการจัดทัศนศึกษาในลักษณะดังกล่าวผู้สอนสามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะโดยอาศัยหลักการตามรูปแบบการบูรณาการของ กรมวิชาการ (2541, หน้า35) ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1.การบูรณาการภายในวิชา (Intradisciplinary)มีลักษณะเป็นการบูรณาการที่เกิดขึ้น ภายในขอบเขตของเนื้อหาวิชาเดียวกันโดยวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาทางภาษา สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ล้วนสามารถใช้หลักการเชื่อมโยงภายในวิชาได้ทั้งสิ้น

2.การบูรณาการระหว่างวิชา (Interdisciplinary)หรือแบบสหวิทยาการ ซึ่งเป็นลักษณะ ของการสร้างหัวเรื่อง (Theme) ขึ้นมา แล้วเชื่อมโยงเนื้อหาสาระจากสาขาวิชาต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไป ให้มาสัมพันธ์กับหัวเรื่องที่กำหนดไว้ การเรียนรู้ในลักษณะนี้จะมีประโยชน์ ในการช่วยแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเชื่อมโยงความรู้และ ทักษะระหว่างวิชาต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและใกล้เคียงกับชีวิตจริง

ตอนที่ 3 แนวการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมตามโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมของโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์
สายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1

ประชุมคณะครู ในสายชั้นเพื่อ
วางแผน กำหนดกิจกรรมให้เป็นไป
ตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
ประจำปีการศึกษา กำหนดวันจัด
กิจกรรม

2

ศึกษาสภาพ ปัญหาและอุปสรรค
ที่เกิดขึ้นในการจัดทำโครงการในปีที่
ผ่านมา

3

สำรวจความต้องการของนักเรียน
ผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรม
สำรวจสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา
วิทยากร ระยะเวลา ความปลอดภัย
ความเหมาะสมต่าง ๆ

4

บันทึกข้อความขออนุญาตจัดทำโครงการฯ
พร้อมแนบเอกสาร ดังนี้

4.1 สำเนาโครงการทักษะทางวิชาการ
แบบองค์รวม ตามแผนปฏิบัติการของ
โรงเรียน

4.2 กำหนดการดำเนินกิจกรรม

4.3 บันทึกประมาณการงบประมาณ
ค่าใช้จ่าย(ทั้งนี้ต้องอิงกับงบประมาณที่เขียน
ไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน)

เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินงานตามโครงการแล้วจัดให้มีการประชุมคณะครูในสายชั้นอีกครั้งเพื่อเตรียมจัดทำคำสั่งปฏิบัติงาน โดยมีคณะกรรมการ ดังนี้

5.1 คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วยผู้บริหาร อันได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนทุกกลุ่มบริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้าสายชั้น

5.2 คณะกรรมการฝ่ายเอกสาร ประกอบด้วยครูในสายชั้นนั้น มีหน้าที่จัดหาข้อมูลจัดทำเอกสาร เช่น หนังสือติดต่อหน่วยงานอื่น ในการขอความอนุเคราะห์สถานที่ หนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการพานักเรียนไปศึกษาสถานนอกสถานที่ หนังสือเชิญวิทยากร หนังสือขอขอบคุณ จัดเตรียมกำหนดการ แผนผังเส้นทางการเดินทาง ใบงาน ใบความรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อทำเอกสารที่บูรณาการเรียนรู้อื่น (CAMP BOOK)

5.3 คณะกรรมการควบคุมดูแลนักเรียน จัดแบ่งกลุ่มนักเรียนในการเดินทาง(มักใช้กลุ่มของห้องเรียนเป็นกลุ่มย่อย)ในกรณีที่จะต้องใช้รถรับจ้างไม่ประจำทางในการเดินทางต้องจัดจำนวนนักเรียนให้พอดีกับรถแต่ละคันและจัดครูพี่เลี้ยงดูแลนักเรียนกลุ่มละ 2-3 คน

5.4 คณะกรรมการฝ่ายบริการ ประกอบด้วยครูโภชนาการ ที่จะต้องจัดเตรียมอาหารว่าง อาหารกลางวัน น้ำดื่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

5.5 คณะกรรมการฝ่ายการเงิน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่การเงิน และครูในสายชั้นที่ทำหน้าที่ดูแลบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

5.6 คณะกรรมการฝ่ายจัดซื้อวัสดุ ประกอบด้วยครูในสายชั้นนั้น เป็นผู้ประสานงานกับคณะครูและวิทยากรในการจัดซื้อวัสดุเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมตามรายการที่ต้องการ

5.7 คณะกรรมการฝ่ายตรวจรับวัสดุ ประกอบด้วยคณะครูในสายชั้นแต่ไม่ใช่คณะกรรมการจัดซื้อ มีหน้าที่ ตรวจรับวัสดุให้ตรงกับรายการที่จัดซื้อ

5.8 คณะกรรมการฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ประกอบด้วยครูในสายชั้นและครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในสายชั้นนั้น ๆ ร่วมกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีหน้าที่จัดหาและดูแลให้ความสะดวกในเรื่องการใช้เสียง และการถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว การทำสรุปรายงานเป็นภาพยนตร์

5.9 คณะกรรมการฝ่ายนันทนาการ ประกอบด้วยครูสอนดนตรี นาฏศิลป์ในสายชั้นและครูที่มีความสามารถในการร้องเพลง และนำเกมต่าง ๆ มาสร้างความบันเทิงให้กับนักเรียน

5.10 คณะกรรมการฝ่ายประสานงานและประเมินผล ประกอบด้วยคณะครูในสายชั้นนั้น ๆ มีหน้าที่ จัดทำเครื่องมือในการประเมินผลโครงการ รวมทั้งประสานงานโดยทั่วไปเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความราบรื่น

5.11 คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ ประกอบด้วยคณะครูในสายชั้น มีหน้าที่ จัดเตรียมนักเรียนเป็นพิธีกรกล่าวรายงานต่อผู้อำนวยการโรงเรียนหรือประธานในการเปิดค่ายโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม (ส่วนใหญ่นิยมกล่าวรายงานเป็น 3-4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทย) และกล่าวขอบคุณวิทยากรเมื่อได้ไปศึกษาดูงานเรียบร้อยแล้ว

6

กรณีที่ต้องเดินทางโดยรถยนต์ ต้องจัดทำสัญญาจ้างรถยนต์โดยยึดหลักความปลอดภัยมักใช้บริการรถที่เจ้าของรถเป็นคนขับเอง

7

ทำประกันชีวิตให้ครูและนักเรียนที่จะเดินทางทุกคน (ต้องเตรียมกำหนดการและรายชื่อนักเรียน ครูที่จะต้องเดินทาง

8

จัดซื้อวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นกระดาษสำหรับทำเอกสารต่าง ๆ ป้ายไว้นิลชื่อโครงการ อุปกรณ์ในการจัดทำ CAMP BOOK ฯลฯ

9

ทำสัญญาออมเงินเพื่อใช้สำรองในการเดินทาง

10

จัดเตรียมหมวก เครื่องแต่งกายที่เหมาะสมกับการเดินทางและบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละห้องเรียน

11

.จัดประชุมคณะทำงานเพื่อชี้แจงรายละเอียดให้พร้อมก่อนการเดินทาง

12

ประชุมนักเรียนและครูที่เลี้ยงร่วมกันเพื่อวางแผนและแบ่งความรับผิดชอบ หน้าที่ต่างๆ ในแต่ละคณะ (แต่ละคัณธ)

13

ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด ประชุมครูและนักเรียนตามกลุ่มของการเดินทาง

14

ประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ นักเรียน ครูและผู้ปกครอง

ส่งหลักฐานการใช้เงินหลังจากกลับจากการเดินทาง (ไม่เกิน 7 วัน)

- 1 ใบขออนุญาตจัดทำโครงการ
- 2 สำเนาโครงการ
- 3 กำหนดการเดินทาง
- 4 บัญชีลงเวลานักเรียนและครูที่เข้าร่วมกิจกรรม
- 5 หลักฐานการจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงนักเรียน
- 6 ใบสำคัญรับเงิน
- 7 กรณีจัดซื้อของต้องมีใบส่งของ

16

ประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมโครงการ

17

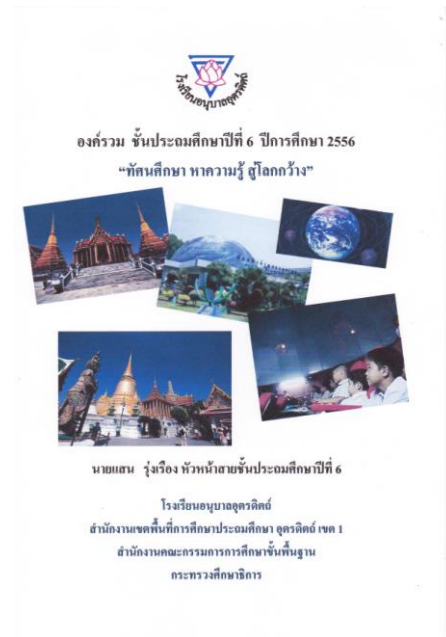
เมื่อการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว
ให้มีการประเมิน

18

สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ

19

รายงานให้กลุ่มบริหารวิชาการ
และผู้บริหารรับทราบ

ภาคผนวก ก

ตัวอย่าง

เอกสารการดำเนินงานตามโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

- แบบบันทึกข้อความขออนุญาตจัดทำโครงการ ฯ
- หนังสือราชการถึงผู้ปกครองสอบถามนักเรียนเข้าร่วมโครงการฯ
- สำเนาโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมของสายชั้น
- กำหนดการเดินทาง
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
- บันทึกข้อความขออนุญาตให้ข้าราชการครูไปราชการควบคุมดูแลนักเรียน
- หนังสือขอความอนุเคราะห์/หนังสือขอบคุณ
- แบบบันทึกข้อความขอจัดซื้อวัสดุ
- บัญชีลงเวลานักเรียนและครู
- สัญญาการยืมเงิน
- หลักฐานการจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงนักเรียนและครู
- ในกรณีเดินทางด้วยรถยนต์ จัดทำเอกสารจัดจ้าง
- แบบประกันชีวิตนักเรียนและครู
- เอกสาร (CAMP BOOK)หรือใบงานนักเรียน
- แบบประเมินผลการเข้าร่วมโครงการ

(ตัวอย่าง)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์
 ที่ / 2556 วันที่เดือน..... พ.ศ.....
 เรื่อง ขออนุญาตดำเนินโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม “.....”

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

ตามแผนปฏิบัติการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา..... กลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียน
อนุบาลอุดรดิตถ์ ได้กำหนดให้มีโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้น.....ชั้นในแผนปฏิบัติ
การประจำปี หน้า..... ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ คณะครูสายชั้นขออนุญาตจัดกิจกรรมในครั้งในวันที่ เดือน.....

พ.ศ.....เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของตนเองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(.....)

ครูหัวหน้าสายชั้น.....

ที่ ศธ.๐๔๑๘๐.๒๑๗/.....

โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

๘๐ ถนนบรมอาสาณ์ ต.ท่าอิฐ

อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง สอบถามนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่.....

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนชั้น.....

ด้วยโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนจัดกิจกรรม ทัศนศึกษานอกสถานที่ ตามนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ได้ กำหนดให้จัดโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้น “.....” ขึ้นในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ทั้งนี้ทางโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าเข้าชมแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้ให้เป็นความสมัครใจของผู้ปกครอง (กรุณาตอบกลับภายในวันที่.....)

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรค์ น่วมศิริ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

กลุ่มบริหารวิชาการ

โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

โทร ๐๕๕-๔๑๑๐๖๐

✂

แบบตอบรับ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

ข้าพเจ้า นาย,นาง,นางสาวผู้ปกครองของ เด็กชาย/เด็กหญิง.....

นักเรียนชั้น.....

☐

อนุญาตให้ เข้าร่วมกิจกรรมได้

☐

ไม่อนุญาตให้ เข้าร่วมกิจกรรมได้ เพราะ.....

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

(.....)

กำหนดการเดินทาง

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้น..... “

นักเรียนสายชั้น ปีการศึกษา.....

โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

วันที่ เดือน..... พ.ศ.....

วัน/เดือน/ปี	เวลา	รายการ	หมายเหตุ
		รายงานตัว	
		กลับถึงโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์โดยสวัสดิภาพ	

ส่วนราชการ โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์
 ที่ / 2556 วันที่ เดือน พ.ศ.
 เรื่อง ขออนุญาตจัดซื้อวัสดุ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์

ตามแผนปฏิบัติการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา..... กลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียน
อนุบาลอุดรดิตถ์ ได้กำหนดให้มีโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้น.....ขึ้นในแผนปฏิบัติ
การประจำปี หน้า..... ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงขออนุมัติจัดซื้อวัสดุเพื่อใช้ในการจัดทำเอกสาร
และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ป้ายไวนิลขนาดกว้าง.....เมตร ยาว.....เมตร
2. วัสดุในการทำเอกสาร CAMP BOOK
3. ยาสามัญประจำบ้าน
4. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(.....)

ครูหัวหน้าสายชั้น.....

คำสั่งโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวม
สายชั้น..... “.....”

ด้วยโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ได้จัดกิจกรรมตามโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้น..... “.....” โดยจะนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ณ แหล่งเรียนรู้ คือ..... ในวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนจึงขอแต่งตั้งคณะครู ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย
1.1.....
หน้าที่รับผิดชอบ.....
2. คณะกรรมการควบคุมนักเรียน ประกอบด้วย
2.1.....
หน้าที่รับผิดชอบ.....
3. คณะกรรมการฝ่ายเอกสาร ประกอบด้วย
3.1.....
หน้าที่รับผิดชอบ.....
4. คณะกรรมการฝ่ายประสานงานทั่วไป ประกอบด้วย
4.1.....
หน้าที่รับผิดชอบ.....
5. คณะกรรมการประเมินผลและสรุปโครงการ ประกอบด้วย
5.1.....
หน้าที่รับผิดชอบ.....

ทั้งนี้ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบและดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ หากมีปัญหาใดๆให้ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ

สั่ง ณ วันที่ เดือน..... พ.ศ.....

(ดร.ธำรงค์ น่วมศิริ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์

ส่วนราชการ โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์
 ที่ / 2556 วันที่ เดือน, พ.ศ.
 เรื่อง ขออนุญาตให้ข้าราชการครูไปราชการควบคุมนักเรียน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์
 อ้างถึง บันทึกข้อความโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ที่ .../..... ลงวันที่.....

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้น...
 เพื่อให้เป็นการดูแลนักเรียน ป้องกันอันตรายกับนักเรียนและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
 การพานักเรียน นักศึกษา ไปนอกสถานที่ พ.ศ. 2546 จึงขออนุญาตให้ข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ ควบคุม
 นักเรียน ณ สถานที่ศึกษาดูงาน ในวันที่เดือน.....พ.ศ.....

1.	4.
2.	5.
3.	6.

ในการนี้ขออนุญาตให้ข้าราชการครูไปราชการ โดยเบิกจ่ายเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับนักเรียนเบิกค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเข้าชม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติ

(.....)

ครูหัวหน้าสายชั้น.....

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ความเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ภาคผนวก ข

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

“ท่องไปในชุมชน”

1

ครูประจำชั้นรับรายงานตัวนักเรียนตามห้องเรียน
รับฟังโอวาทจากผู้อำนวยการโรงเรียน
แล้วเดินแถวออกจากโรงเรียนเวลา 7.00 น.

เดินข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยหน้าโรงเรียนโดยมีครูประจำชั้นดูแล
ทั้งหัวแถวและท้ายแถวเข้าเยี่ยมชมสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

2

เยี่ยมชมสถานีดับเพลิงรับฟังความรู้จากวิทยากร

3

4

เยี่ยมชมคารวะอนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก
และชมดาบเหล็กน้ำพี้ หน้าศาลากลางจังหวัดอุดรดิตถ์
นักเรียนรับประทานอาหารกลางวัน

5

ศึกษาหาความรู้ ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง
จังหวัดอุดรดิตถ์

7

สักการะพระบรมรูปรัชกาลที่ 5 และ
นมัสการหลวงพ่อเพ็ชร วัดท่าถนน

6

ศึกษาหาความรู้ไปรษณีย์จังหวัดอุดรดิตถ์

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

“Amazing Uttaradit”

1 คณะครูรับรายงานตัวและรับฟังโอวาทจากท่าน
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ เวลา 7.00 น.

2 เยี่ยมชมบริเวณสันเขื่อนสิริกิติ์ อำเภอท่าปลา

3 เยี่ยมชมต้นสักใหญ่ที่สุดในโลก
ที่อำเภอน้ำปาด

เยี่ยมชมบ่อเหล็กน้ำพี้

อำเภอทองแสนขัน

นักเรียนรับประทานอาหารกลางวัน

4

5

วัดพระแท่นศิลาอาสน์

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

“ตามรอยพระร่วง”

1 รับรายงานตัว นักเรียนกล่าวรายงาน
ผู้อำนวยการโรงเรียนให้โอวาท
ออกเดินทางโดยรถประจำทาง
เวลา 07.00 น.

2

เยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

3

นักเรียนเข้าชม

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

โดยสารรถรางรอบอุทยาน

นักเรียนรับประทานอาหารกลางวัน

4

นักเรียนฝึกสนทนากับ

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

5

วัดศรีชุม ที่ประดิษฐาน พระอจนะ
พระพุทธรูปปางมารวิชัย

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
“ท่องเที่ยวความรู้ ควบคู่วินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”

1 รับรายงานตัว นักเรียนกล่าวรายงาน
 เป็นภาษาต่าง ๆ คือ ภาษาไทย
 ภาษาอังกฤษและภาษาจีน
 ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวให้โอวาท
 ก่อนออกเดินทางเวลา 04.00 น.

นมัสการพระธาตุลำปางหลวง
 นักเรียนรับประทานอาหารเช้า
 ที่เตรียมมาจากโรงเรียน

2

3 ชมการแสดงช้าง โรงงานทำ
กระดาษจากมูลช้างที่
ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง

4 เข้าชมโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
นักเรียนรับประทานอาหารกลางวัน
ชมพิพิธภัณฑ์ศูนย์ถ่านหินลิกไนต์
ชมสวนพฤกษชาติ ชมทุ่งทานตะวัน
มีวิทยากรจากการไฟฟ้าเป็นผู้บรรยาย
ให้ความรู้

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

“ย้อนอดีตกรุงศรีฯ”

รับรายงานตัว รับฟังโอวาทจากผู้อำนวยการโรงเรียน
เตรียมตัวขึ้นรถ เวลา 20.30 น. รถออกจากโรงเรียน
อนุบาลอุดรดิตถ์

2

นักเรียนรับประทานอาหารเช้าที่วัดทำการร้อง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3

นักเรียนเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยาและพิพิธภัณฑ์
เจ้าสามพระยา

4 รับประทานอาหารกลางวัน และเข้าชมพระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 “ทัศนศึกษา หาความรู้ สูโลกกว้าง”

1

รับรายงานตัว นักเรียนกล่าวรายงาน
ผู้อำนวยการโรงเรียนให้โอวาทนักเรียน
ออกเดินทางโดยรถยนต์ เวลา 20.00 น.

2

รับประทานอาหารเช้าที่เตรียมมาที่ โรงเรียนวัดมหาธาตุ
กรุงเทพมหานคร และเข้าชมพระบรมมหาราชวัง
วัดพระแก้ว

รับประทานอาหารกลางวันแล้ว
ชมท้องฟ้าจำลองและศูนย์วิทยาศาสตร์

3

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

“ธรรมชาติที่บางปู”

1

รับรายงานตัว นักเรียนกล่าวรายงาน
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ให้โอวาท
ออกเดินทางเวลา 21.00 น.

2

ถึงศูนย์ศึกษาธรรมชาติบางปู
จังหวัดสมุทรปราการ รับประทานอาหารเช้า
เข้าชมอุทยานการเรียนรู้ และชมนก

3 เข้าชมพิพิธภัณฑ์ทหารเรือ
ศึกษาการรบทางทะเล
อาวุธโบราณ
ชมการบรรยายจากวิทยากร
กรมอุทหาเรือ
ชมขบวนเรือในพระราชพิธี

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
“ตามรอยสมเด็จพระย่าฯ สร้างคุณค่าแห่งชีวิต”

1

นักเรียนรายงานตัวรับฟังโอวาทจากผู้อำนวยการโรงเรียน
 รถออกเดินทางเวลา 24.00 น. ต่อรถสองแถวขึ้นพระตำหนักดอยตุง
 จังหวัดเชียงราย

2 รับประทานอาหารกลางวันในตลาดแม่สาย แล้วเข้าชมพิพิธภัณฑ์หอฝน จังหวัดเชียงราย ฟังบรรยายจากวิทยากรและชมภาพยนตร์ ประวัติของการปลูกและนำผลิตภัณฑ์จากฝิ่น ไปใช้ประโยชน์

3 เข้าชมวัดร่องขุน ชมศิลปะของอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ และรับประทานอาหารเย็นที่วัดร่องขุนแล้วเดินทางกลับ

โครงการเสริมทักษะทางวิชาการแบบองค์รวมสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา เกาะและทะเลไทย”

1

ออกเดินทางจากโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์แห่งที่ 2 เวลา 19.00 น. ถึงจังหวัดชลบุรี เข้าชมพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาเกาะและทะเลไทย เขาหมาจอ ตำบลแสนสาร จังหวัดชลบุรี

2

นักเรียนศึกษาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาเกาะและทะเลไทย เป็นพิพิธภัณฑ์ที่สากลเรียกว่า National History Museum ที่รวบรวมจัดแสดงวัตถุธรรมชาติ ด้านธรณีวิทยา พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ มีอาคารจัดแสดง 3 อาคาร ซึ่งแตกต่างกันอย่างชัดเจน

3

เวลา 11.00 น. เข้าชมศูนย์อนุรักษ์เต่าทะเล ซึ่งมีการเพาะพันธุ์เต่าทะเล การอนุบาลให้ลูกเต่าเจริญเติบโต มีการขยายพันธุ์รวมถึงวิธีการอนุรักษ์ไว้ แล้วหลังจากนั้นร่วมรับประทานอาหารกลางวัน

4

เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของ เรือหลวงจักรีนฤเบศรซึ่งเป็นเรือ ที่สร้างจากประเทศสเปนด้วยเงิน 7,100 ล้านบาท ปล่องเรือลงน้ำ ในวันที่ 20 มกราคม 2539 และมีลาน เครื่องบินลงได้ในแนวดิ่ง มีพลประจำเรือจำนวน 601 นาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์.(2552) หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์:เอกสารอัดสำเนา
สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **ข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา**.
กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.
- สำนักงานนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- สำนักผู้ตรวจราชการและติดตามประเมินผล. (2548). **การติดตามปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546 ก.). **สรุปผลการประชุมวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน**.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546 ข.). **สรุปความเห็นจากการประชุมเสวนาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 จุด**. พฤศจิกายน 2546
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548ก). **รายงานการวิจัย การใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้สอน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548 ข). **รายงานการวิจัยโครงการวิจัยเชิงทดลอง กระบวนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์
- สุวิมล ว่องวาณิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2547). **การประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พหุกรณีศึกษา**. เอกสารการประชุมทาง วิชาการการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- Kittisunthorn, C., (2003). **Standards-based curriculum: The first experience of Thaiteachers**. Doctoral Dissertation, Jamia Islamia University, Delhi, India.
- Nutravong, R., (2002). **School-based curriculum decision-making: A study of the Thailand reform experiment**. Doctoral Dissertation, Indiana University, Bloomington. U.S.A.
- <http://eduzones.com>. การจัดค่ายกิจกรรมทางวิชาการ
- <http://banprak-nfe.com>. (2554) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กศน.บ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ของแถมท้ายเล่ม

การขออนุญาตไปต่างประเทศ ต้องเตรียมเอกสารดังต่อไปนี้

1. แบบคำร้องขออนุญาตไปต่างประเทศ
2. บัญชีรายชื่อข้าราชการศึกษาดูงาน
3. บัญชีรายชื่อนักเรียนศึกษาดูงาน
4. แบบสถานที่พักที่สามารถติดต่อได้
5. แบบแสดงค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ
6. แผนดูแลความปลอดภัยนักเรียน
7. หนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง
8. บันทึกการมอบหมายงาน
9. โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ
10. กำหนดการ
11. เอกสารอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการเดินทางไปต่างประเทศ ได้แก่ พาสปอร์ต วีซ่า เป็นต้น
ทั้งนี้ต้องขออนุญาตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนกำหนดเดินทางเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน

ภาพ

การพานักเรียนชั้นประถมศึกษาไปต่างประเทศ คือประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์

ภาพการพานักเรียนชั้นประถมศึกษาไปต่างประเทศ คือ ประเทศเกาหลีใต้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางนิตยา แพงสวัสดิ์
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
การศึกษา	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอื้อวิทยา จังหวัดสมุทรสงคราม โรงเรียนมานิตานุเคราะห์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ประวัติรับราชการ	ครูโรงเรียนบ้านวังเบอะ ตำบลวังเบอะ อำเภอลำปาง จังหวัดแพร่ ครูโรงเรียนวัดหาดคำแพง ตำบลบ้านโคน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
ประสบการณ์	เป็นครูผู้สอนทำการสอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษากองทุนหมู่บ้าน เป็นคณะกรรมการประเมินอาจารย์ 3 เชิงประจักษ์ เป็นวิทยากรให้ความรู้ทางวิชาการ เช่นการใช้หลักสูตร การวัดประเมินผล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ณ ประเทศ ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และจีน

“...ความรู้ที่จะศึกษามีอยู่สามส่วน คือความรู้วิชาการ ความรู้
ปฏิบัติการและความคิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริงซึ่ง
แต่ละคนควรเรียนรู้ให้ครบเพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบ
กิจการงานและแก้ปัญหาทั้งปวงได้ อย่างมีประสิทธิภาพ...”

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- 1.ความสามารถในการสื่อสาร
- 2.ความสามารถในการคิด
- 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 4.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- 5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ